

Kommunfullmäktige

Protokollsanteckningar till KF 2025-04-28 från Nackalistan

Ärendehandlingarna finns publicerade på:

<https://02/www.nacka.se/kommun--politik/politik-handlingar-och-protokoll/protokoll-och-beslutsunderlag/>

§04 Interpellation om hur kommunen bevakar att Igelboda stationshus renoveras så att byggnaden går att använda (S)

Protokollsanteckning:

I april 2023 var Nackas kommunledning och Storstockholms Lokaltrafik (SL) överens om att riva Igelboda stationshus och i stället flytta dit Nacka stationshus som ett led i projektet Upphöjd Saltsjöbana. Nackalistan var emot detta. Vi såg att miljardprojektet Upphöjd Saltsjöbana hade dåliga förutsättningar för att genomföras. Vi ansåg också att båda stationshusen borde få vara kvar – som en del av Nackas historia och kulturhistoriska miljö. Ett år senare hade större delen av styret ändrat sig. Det blev ingen Upphöjd Saltsjöbana. Tur att inte Igelboda stationshus hunnit rivas! Nu ska SL återställa husets fasad, men dom vill inte bekosta renovering invändigt.

Om Igelboda stationshus hade varit byggnadsminnesmärkt av Länsstyrelsen skulle det ha haft ett regionalt kulturskydd, och då skulle det ha varit självklart för regionen att rusta och renovera hela huset. Nu finns inte det regionala skyddet: byggnaden är endast med i det kommunala kulturmiljöprogrammet och SL är inte förpliktigade till att göra något mer än att renovera fasaden.

YuSie Rundkvist Chou

§05 Interpellation om kring tågtrafiken mellan Järsla och Henriksdal (V)

Protokollsanteckning:

Att Saltsjöbanan är avstängd mellan Järsla och Henriksdal beror till stor del på att Nacka kommun bedriver ett antal stora anläggningsprojekt som kräver åtkomst av järnvägsmarken och avstängd järnvägstrafik. Först när kommunen är klar med projekten för Värmdövägen, Sickla bro och Finntorpsbron så kan marken återlämnas till Region Stockholm.

Det omfattar bland annat den ca kilometerlånga del av den långsmala järnvägsfastigheten Sicklaön 76:1 mellan Henriksdal och Fisksätra, som kommunen nyttjar sedan några år. Där har kommunen tagit bort räls och kontaktledningar, asfalterat marken och temporärt förlagt Värmdövägen till spårområdet.

I samband med att genomförandeavtalet för projektet Upphöjd Saltsjöbana tecknades mellan kommunen och regionen sommaren 2023, enligt beslut i KF i juni 2023, så tog Nacka kommun även på sig ansvaret att projektleda, driva och till största delen finansiera den nya järnvägsplanen för sträckan mellan Sickla bro och Finntorp. Men då var ambitionen att anlägga en järnvägsbro med ramper på denna delsträcka samt att kommunen efter det skulle ta över ägandeskapet och förvaltningen av denna delsträcka av Saltsjöbanan. Troligen skulle detta skett genom en avstyckning av Sicklaön 76:1 på delsträckan, som dock aldrig kom till

stånd. Projektet Upphöjd Saltsjöbana avbröts i stället av kommunfullmäktige april 2024 på grund av de skenande kostnaderna för miljardprojektet.

Byggnationen av nya Finntorpsbron och är försenad men pågår vilken kräver avstängning av Saltsjöbanan men beräknas att färdigställas 2025.

Utöver detta så anlägger kommunen en nästan kilometerlång skyfallsbarriär av betongblock mellan Järlabron och Kyrkviksparken längs Värmdövägens södra sida som kräver åtkomst till Sicklaön 76:1 (järnvägsområdet) under byggskedet för att undvika s k vertikala schakt.

Det är en del av etapp 2 i projektet *Värmdövägen*. Hela projektet planeras vara klart 2029, men etapp 2 beräkna att avslutas redan sommaren 2026.

Efter att etapp 2 avslutats ska Nacka kommun återställa järnvägsområdet (Sicklaön 76:1) inklusive järnvägsbanken (gruset som spåren ligger på).

Innan regionen kan återuppta järnvägstrafiken till Henriksdal måste även projektet Värmdövägen etapp 1 samt 1B färdigställas.

När kommunen återlämnat järnvägsfastigheten kommer regionen att bygga den s k BEST-anläggningen (bana, el, signal och tele) bestående av räls, kontaktledningar, elförsörjning, signalsystem, ev påkörningsskydd mm.

Huruvida regionen ska finansiera BEST-anläggningen till 100% eller om kommunen måste delfinansiera är inte helt klart. Vad Nackalistan förstår så pågår avtalsförhandlingar mellan kommunen och regionen sedan något år tillbaka.

Lina Olsson och Lamin Jatta Modigh

§11 Årsredovisningar 2024 för de kommunala bolagen

Protokollsanteckning:

De flesta bolag redovisar stabila eller förbättrade resultat, vilket är positivt. Det är viktigt att framöver ha kontroll över investeringar och skuldutveckling. Särskilt i bolag som är taxefinansierade, eftersom taxorna har höjts betydligt sen 2017 och riskerar att göra det även framöver, vilket kan drabba många av kommunens invånare hårt. Speciellt dem med begränsade ekonomiska förutsättningar.

Räntekostnaderna påverkar främst Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB som har utökat sin upplåning. Även räntenivån ökat något under året. En anledning till den stora upplåningen är bygget av Nacka stad. Den pågående stadsutvecklingen tvingar bolagen till stora investeringar, men när nu stadsbygget står stilla skjuts intäkterna på framtiden.

NVOA gör stora investeringar för att klara vatten, avlopp och hantering av dagvatten för de 13500 bostäder som man har räknat med ska byggas framöver i och med tunnelbaneavtalet. Räntekostnaden för bolaget ökar då bolaget har en högre investeringsvolym och därmed högre upplåning. Eventuella ränteförändringar kan få en stor inverkan på driftkostnaderna – och i förlängningen förstås på taxorna för vatten och avlopp mm.

De intäkter man räknat med, som anslutningsavgifter kommer att dröja. Och det är till stor del nuvarande kommuninvånare som får betala för stadsutvecklingen eftersom det inte går att stoppa projekt, som tex Värmdövägen. Till detta kommer förstås en stor underhållsskuld i hela VA ledningsnätet, som gäller VA i alla Sveriges kommuner men också här i Nacka. Vi har också pågående klimatförändringar som sätter press på systemen för att hantera dagvatten vid kraftiga regn, och det är något vi måste ta höjd för då det kan ha stora konsekvenser - som

översvämningar av fastigheter och risk för fler bräddningar i hav och våra badsjöar framöver. Brukningsavgiften, det som vi kommuninvånare betalar för vatten och avlopp, där har avgiften nästan fördubblats från 2020 till 2024 och höjts betydligt mer jämfört med kommunerna i genomsnitt. 2024 var kostnaden hela 39 procent högre än genomsnittskostnaden för landets kommuner. Det är risk för ytterligare taxehöjningar framöver trots att vi i Nacka redan ligger högt då rening av avlopp och inköp av vatten troligen kommer bli ännu dyrare för bolaget framöver, tillsammans med ökade räntekostnader.
Mikael Carlsson och Kristina Granlund

§12 Nacka kommuns årsbokslut 2024

Protokollsanteckning:

Nackalistan noterar att kommunens redovisade resultat för 2024 efter balanskravsjusteringar, uppgår till blott 2,8 mnkr. Detta trots att jämförelsestörande poster lyfter det redovisade resultatet exklusive engångseffekter till 233,5 mnkr, eller 3,4 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Den finansiella bilden präglas dock av höga investeringsnivåer och en låneskuld som ökat med över 50 procent på ett år till 3 361 mnkr. Självfinansieringsgraden netto faller samtidigt till 37,5 procent. Dessa nyckeltal signalerar ett växande strukturellt underskott i investeringsbudgeten.

Mikael Carlsson och Kristina Granlund

Mot denna bakgrund efterfrågar Nackalistan en väsentligt skarpare prioritering av kommunens resurser och ett mer ansvarstagande investeringsstrategi. Finansieringen av framtidens välfärd kan inte baseras på ökad skuldsättning. Investeringsbeslut måste föregås av noggranna konsekvensanalyser och redovisa faktisk samhällsnytta, inte enbart politisk viljeinriktning. Alternativkostnader, livscykelkostnader och riskbedömningar måste bli integrerade delar av beslutsunderlagen.

Att sänka skatten samtidigt som man ökar upplåningen och kraftigt minskar självfinansieringsgraden är inte förenligt med långsiktig god ekonomisk hushållning. De indikatorer som används för måluppföljning måste omvärderas – dagens modell riskerar att ge en förskönad bild och saknar en tydlig koppling till de faktiska finansiella utmaningar kommunen står inför.

Nackalistan efterfrågar ett mer nyktert och konsekvent arbetssätt i målstyrningen, där även negativa avvikelser och strukturella problem analyseras öppet och åtgärdas med kraft.

Vad gäller måluppfyllelsen anser Nackalistan att det finns skäl till eftertanke. Den officiella bilden är att målen till stor del uppfylls, men samtidigt uppnår målet ”Stark och balanserad tillväxt” endast 52 procent. Detta borde vara en väckarklocka, särskilt i ljuset av den reviderade befolkningsprognosen, svag bostadsproduktion, osäker infrastrukturplanering och växande trafikproblem.

Även målet om ”Maximalt värde för skattepengarna”, som påstås ha god måluppfyllelse, bygger på indikatorer som inte tillräckligt fångar effektiv resursanvändning ur ett koncernperspektiv.

Vi noterar särskilt att andelen elever som tar gymnasieexamen inom tre år har minskat och att målet om 87 procent inte nås. Andelen som klarat alla ämnen i grundskolan har också minskat, även om Nacka behåller en topplacering i landet. Detta är tecken på att det finns utmaningar i skolan som inte får förtigas bakom höga genomsnitt.

Vidare konstaterar vi att måluppfyllelsen inom området "Attraktiva livsmiljöer" inte redovisas lika tydligt som övriga mål. Det finns anledning att följa upp hur väl kommunen lever upp till ambitionerna kring boendemiljö, trafik, grönområden och trygghet i hela kommunen.

Att kommunen fortsätter lyfta fram en låg skattesats som ett kvitto på framgång är för oss problematiskt så länge flera kärnverksamheter står inför svåra omställningar, inklusive skolnedläggningar, stora barngrupper på våra förskolor och många mål som lyser röda i årsredovisningen. Vi vill se att måluppfyllelsen vägs tydligare mot faktisk kvalitet i välfärden, inte enbart mot kostnadseffektivitet.

Sammanfattningsvis ser vi positivt på att delar av måluppfyllelsen är hög, men vi anser att rapporten i viss utsträckning ger en alltför positiv bild av verkligheten och att det finns tydliga behov av fördjupad analys, framför allt kring målet om tillväxt och kvalitet i skolan.

Mikael Carlsson och Kristina Granlund

§13 Revisionsberättelse för 2024 och ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder

Protokollsanteckning:

Nackalistan ser positivt på att finansiell leasing nu äntligen börjat att redovisas som det ska. Detta är något vi har haft synpunkter på många gånger tidigare. Den bristfälliga redovisningen har påverkat nyckeltal som soliditet, som har sett bättre ut än vad som egentligen varit fallet för kommunen. Kommunens mål har varit en soliditet på minst 50%. Efter genomgång och omklassificering av samtliga leasingavtal har den nu sjunkit till 41,1%. Samtidigt kan vi se i den granskning av kommunens årsbokslut för 2024, som genomförts på uppdrag av revisorerna, där man gjort stickprov, att det fortfarande finns tecken på att leasingavtal inte klassificerats på rätt sätt. För två av avtalen kvarstod delar av felaktigheterna trots påpekanden. Om också de hade rättats 2024 hade det medfört att leasingkulden hade ökat med cirka 35 mkr och även tillgångarna, vilket drar ned soliditeten ytterligare. Det här går att läsa i revisorernas rapport.

Vi ser också utifrån en prognos baserad på pågående och planerade projekt att stadsutvecklingsekonomin konstateras att inte vara i balans för hela perioden 2014–2040 och bedömningen är att det målet inte kommer att uppnås.

Vad gäller Nacka Vatten och Avfall kan man konstatera att revisorerna har haft vissa synpunkter som kanske är något att ta på allvar och fundera vidare över framöver. Synpunkterna handlar om att kommunstyrelsen inte har haft tillräcklig insyn i NVOAs verksamhet för att pröva relevansen i bolagets förslag till taxeförändringar, och att den sammanfattande bedömning av kommunstyrelsens beredning av taxeförslagen för 2024 är att den inte varit ändamålsenlig. I ärendena avseende taxorna för 2024 valde kommunstyrelsen att inte yttra sig i ärendet som beretts av NVOA. Eftersom det har varit väldigt höga kostnadsökningar sen 2017 och vi vet att investeringarna kommer vara höga framöver är det viktigt att taxorna sätts så att de inte blir orimligt höga, eftersom det kommer drabba många nackabor hårt. Särskilt för de nackabor med sämre ekonomiska förutsättningar.

Kristina Granlund

§15 Flytt av stadsbyggnadsprojekt Stadshusparken från kommunstyrelsen till natur- och trafiknämnden

Protokollsanteckning:

Nackalistan ställer sig bakom förslaget att föra över projekt Stadshusparken från kommunstyrelsen till natur- och trafiknämnden, då detta tydliggör ansvarsfördelningen och placerar projektet där den mest relevanta kompetensen finns inom den enhet som ansvarar för grön- och blåstruktur i kommunen.

Samtidigt vill vi kraftfullt markera vår oro över de allvarliga brister som uppdragats i projektets styrning och ekonomiska kontroll. Att ett projekt med en beslutad investeringsbudget på 3 miljoner kronor kan driva upp kostnader på närmare 7 miljoner kronor utan att ett nytt investeringsbeslut fattas eller att ansvariga reagerar i tid, är inte acceptabelt.

Den externa granskningen av KPMG visar på systemfel i kommunens hantering av investeringsprojekt. Riktlinjer har inte följts, kostnader har mer än fördubblats, och tydliga roller och ansvar har saknats. Det är positivt att man nu föreslår organisatoriska förändringar som till viss del kan komma tillrätta med dessa problem.

Det är allvarligt att kommunen riskerar att behöva bokföra cirka 3,2 miljoner kronor som förgäveskostnader, pengar som i slutänden belastar skattebetalarna. Att kommunen inte haft kontroll på när ett projekt ska pausas, revideras eller omprövas är ett svek mot invånarnas förtroende.

Vi ser positivt på att projektet nu ges en nystart inom rätt nämnd, men det krävs också att man lär sig av misstagen. Invånarna i Nacka förtjänar bättre styrning av sina gemensamma resurser.

Lina Olsson

§16 Reviderat genomförandebeslut för stadsbyggnadsprojekt Jarlaberg Enspännarvägen

Nackalistan bifaller KS förslag.

Protokollsanteckning:

Nackalistan ställer sig i grunden positiv till utvecklingen av Jarlabergsområdet, där nya bostäder kombineras med satsningar på allmän plats, trafiksäkerhet och förbättrad stadsmiljö.

Samtidigt vill vi markera vår oro över det sätt som detta projekt, liksom flera andra stadsbyggnadsprojekt i kommunen har hanterats ekonomiskt och planeringsmässigt. Att kommunen nu behöver tilldela ytterligare 70,9 miljoner kronor i investeringsutgifter, utöver tidigare beslutade budgetar, visar på brister i både initial planering och projekteringsunderlag. Flera av de angivna orsakerna till kostnadsökningarna, som felaktiga antaganden om utbyggnadsordning, undermåliga projekteringshandlingar och generella prisökningar inom byggsektorn, pekar på behovet av ökad kvalitetssäkring i kommunens projektstyrning.

Vi konstaterar också att kommunens beroende av parallella externa processer såsom tunnelbanans utbyggnad och exploatörens byggstarter innebär ett betydande risktagande. Dessa faktorer gör kommunens egna tids- och kostnads kalkyler mer sårbara.

Nackalistan vill i sammanhanget lyfta vikten av att kommunen i framtida stadsbyggnadsprojekt säkerställer mer realistiska och robusta kostnadsbedömningar tidigt i processen, har en bättre framförhållning i samordningen mellan kommunala och externa

aktörer. Samt förbättrar riskanalyser och tydligare kommunicerar konsekvenserna av förändringar i genomförandeförutsättningarna.

Slutligen noterar vi att projektet, trots ökade kostnader, fortfarande genererar ett positivt netto enligt redovisningen men att denna kalkyl bygger på antaganden som kan komma att förändras. Vi efterlyser därför en oberoende granskning av kommunens system för kostnadskontroll inom stadsbyggnadsprojekt, för att förebygga att liknande situationer uppstår i framtiden.

Nackalistan tycker att det är av yttersta vikt att närboendes åsikter beaktas. Under ombyggnadsarbetet så är det viktigt att de vägar som är öppna för biltrafik men också för cykel- och gångtrafikanter är trygga. De tillfälliga gångvägar som byggts i samband med tunnelbanebygget i närheten av gångbron över mot Nacka Forum är katastrofala med höga plank, dålig sikt och tvära kurvor vilket gör det otryggt att gå där då cyklar kommer snabbt och ingen har insyn pga planket på båda sidor. Det är av extra vikt att trafikmiljön är säker här under ombyggnationen eftersom det ligger bredvid en skola och många barn går denna väg både morgon och kväll.

Mikael Carlsson och Lina Olsson

§19 Byte av brandförvarsförbund

Protokollsanteckning:

Nackalistan anser att det finns flera fördelar med att byta till Storstockholms brandförvarsförbund där även våra grannkommuner Stockholm och Värmdö är medlemmar. Den nya finansieringsmodellen inom Södertörns brandförvarsförbund skulle ha inneburit en kraftigt ökad kostnad för Nacka, utan att kvaliteten i räddningstjänsten förbättrades motsvarande.

Nackalistan gjorde ett viktigt medskick inför beslut om att inleda processen med bytet i kommunfullmäktige i februari 2024; vi påpekade att en förutsättning för bytet är att vilket brandförvarsförbund kommunen tillhör inte får påverka utryckningsinsatser vid brand eller annan olycka. Här har de olika räddningstjänsterna idag ett bra samarbete då det är den brandstation som ligger närmast och har tillgängliga resurser som rycker ut, oavsett vilket brandförvarsförbund kommunen tillhör.

Nackalistas medskick var att det är viktigt att detta samarbete säkerställs långsiktigt i samband med bytet.

Till exempel ligger Tyresö brandstation närmast och är oftast först på plats vid brand i Älta. Dessutom planeras Nacka brandstation flytta ifrån Järla till Skönviksvägens verksamhetsområde, som ligger längre ifrån de sydvästra delarna av Nacka. Idag tillhör Nacka och Tyresö båda Södertörns brandförvarsförbund, men efter bytet så tillhör Nacka och Tyresö olika brandförvarsförbund. Fortfarande ligger dock Tyresö brandstation närmast och bör vara först på plats vid en brand i Älta.

Tjänstehandlingarna hade med fördel kunnat kompletterats med denna information samt larm- och utryckningstider.

Vi fick bekräftelse på kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde i april att bytet av brandförvarsförbund inte kommer att innebära försämringar i utryckningstider, operativ förmåga eller lokal närvaro i Nacka. För Nackalistan är det avgörande att invånarna i hela

Nacka fortsatt kan känna trygghet i att en stark, snabb och professionell räddningstjänst finns tillgänglig när olyckan är framme.

Mikael Carlsson och Lina Olsson

§20 Hemställan från Nacka Energi AB om att höja nätpriset från den 1 juli 2025

Protokollsanteckning:

Nackalistan anser att Vänsterpartiet har en god poäng i att alla kommunens invånare bör behandlas lika. Det är inte helt bra att Nacka Energis elnätskunder medfinansierar kommunen med vinstutdelning från elnätsavgifterna, vilket inte boende i Boo gör då de är anslutna till Boo Energi AB. Vi avser att utreda detta och återkomma i vårt budgetförslag för 2026 gällande vinstutdelningskrav inför kommande elnätsavgiftshöjningar.

Lina Olsson och Kristina Granlund

§23 Samlad uppföljning av kommunens uppföljningsplaner inom kundval samt revidering av reglemente för kundval

Protokollsanteckning:

Nackalistan är positiva till de förändringar som görs och konstaterar att flera av åtgärderna är väl motiverade utifrån de nya förutsättningar som kommunen står inför. Vi ser det som ett steg i rätt riktning att styrning och verksamhet anpassas för att på ett mer tydligt sätt är redo för situationer som kan uppkomma.

Mikael Carlsson

§24 Motion- utred kommunalt SFI i Fisksätra (NL)

Nackalistan yrkar bifall till egen motion.

Reservation.

Reservationsanteckning:

Nackalistan beklagar att vår motion avslås. I tjänsteskrivelsen nämns att många valde att studera SFI på andra ställen när SFI fanns i Fisksätra. Frågan är varför de valde SFI på andra platser och med andra anordnare. Det vi har hört är att det var låg kvalitet på den anordnaren som fanns i Fisksätra. Det hade varit värdefullt om kommunen hade utrett orsaker till att tidigare SFI inte fungerade i Fisksätra och vad som efterfrågas.

Vår motion är särskilt angelägen med tanke på den rapport som nämnden för arbete och försörjning nyligen fått om den misslyckade språksatsningen på Igelboda skola/Fisksätra bibliotek samt Fisksätra Folkets hus, som visar att man inte ens haft klart för sig vilken målgrupp som projektet riktade sig mot.

Det finns många olika små språkinitiativ och insatser från civilsamhället idag i Fisksätra. Så blir det när kommunen inte tar ett samlat grepp. Det tar tid att bygga förtroende för verksamheter. Många i Fisksätra upplever att projekt startas upp där och läggs ner efter 1,5 – 2 år. Det finns ett särskilt värde i en stark, långsiktig och icke-vinstsyftande kommunal verksamhet i ett område som Fisksätra: tätt befolkat och med små socioekonomiska resurser.

YuSie Rundkvist Chou

§25 Motion- Stärk kvalitetsarbetet vid kommunala entreprenader (SD)

Nackalistan yrkar bifall till motionens att-satt 1 samt 2.

Protokollsanteckning:

Nackalistan anser att man vid kommunala entreprenader alltid tydligt ska informera fastighetsägaren i god tid om arbeten som kan påverka dem inklusive rutiner för dokumentation samt anmälan av skador om sådan skulle uppstå. Vid vissa typer av arbeten som sprängning har entreprenören sk strikt ansvar. Vid andra typer av arbeten så är det fastighetsägarens eget ansvar att dokumentera fastighetens skick före och efter arbetet och påvisa eventuell skada. Det måste tydligt framgå vid information till fastighetsägare. Det måste även framgå vem som är ansvarig totalentreprenör, till exempel NVOA. Om en skada endast rapporteras till underleverantör så riskerar fastighetsägaren att själv få stå för kostnader (t ex självrisk) som totalentreprenören skulle ha ersatt om skadeärendet hanterats korrekt. Att endast en skada rapporterats till NVOA under 2024 kan vara ett tecken på att inte alla skaderapporter gjorts enligt de existerande rutinerna. Kommunen och de kommunala bolagen bör följa upp på sina rutiner, skaderapporter samt annan förekomst av skador.
Kristina Granlund och Lina Olsson

*YuSie Rundkvist Chou, Lina Olsson, Lamin Jatta Modigh, Mikael Carlsson, Kristina Granlund,
Nackalistan, 2025-05-05*